

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/65/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116214881
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116214881.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: G. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom Y.. T. XX/X, XXX XX D. I., o zaplatenie 742,29 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/24/2016-62 zo dňa 31.01.2017 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí časti žaloby v prevyšujúcej časti.

Zrušuje rozsudok vo výroku o splatnosti priznanej pohľadávky a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec prvoinštancnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 637,29 Eur, v mesačných splátkach po 30 Eur, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť počnúc právoplatnosťou rozsudku vždy do konca toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 72 % zo zaplateného súdneho poplatku, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 708 ods. 1 a 2, § 710 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 1, § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca a žalovaná uzatvorili 5.8.2013 zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb číslo 8580429001, predmetom ktorej žalobca zriadil a viedol účet pre žalovanú. Z výpisu z účtu žalovanej u žalobcu súd zistil, že ku dňu 30.6.2015 bol zostatok na účte žalovanej - 742,29 eur. Na účte žalovanej bolo podľa predchádzajúcich výpisov realizovaných množstvo transakcií, pričom neskôr boli vykonané ešte účtovné operácie: poplatky za upomienku 5x15 eur v celkovej sume 75 eur, poplatok za výzvu - prečerpanie účtu vo výške 30 eur, ako aj iné poplatky (výbery hotovosti a pod.).

Z dôvodu, že žalovaná neuhradila debetný zostatok, žalobca účet uzatvoril. Žalobca špecifikoval žalovanú istinu ako debetný zostatok, ktorý pozostával z celkovej sumy debetu ako aj z poplatkov za upomienku 5x15 eur v celkovej sume 75 eur, poplatok za výzvu - prečerpanie účtu vo výške 30 eur. Žalobca sa domáhal žalovaného nároku z titulu úhrady debetného zostatku na účte žalovanej a úroku za nepovolené prečerpanie účtu vo výške 28 % ročne.

Zmluva, ktorá bola medzi účastníkmi uzatvorená je zmluvou spotrebiteľskou a bola uzatvorená medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Na uvedený právny vzťah sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzatvorenia zmluvy, keďže žalovaná čerpala finančné prostriedky od žalobcu. Žalobca sa domáhal žalovaného nároku z titulu úhrady debetného zostatku na účte žalovanej a úroku za nepovolené prečerpanie účtu vo výške 28 % ročne. Podľa výpisov

z účtu žalovanej táto mala mínusový zostatok v sume 742,29 eur. Na ľarchu jej účtu boli zaúčtované okrem reálne vykonaných obrátov smerujúcich k celkovému debetu aj vyššie uvedené poplatky. Žalobca nepreukázal zmluvné dojednanie účastníkov o povinnosti žalovanej platiť tieto poplatky (za upomienky, výzvu a pod.), ktoré boli vykonávané na ľarchu jej bežného účtu ako aj ich výšku. Všeobecné obchodné podmienky, na ktoré zmluva odkazuje, nie sú zmluvným dojednaním účastníkov. Od spotrebiteľa totiž nie je možné požadovať poplatky, ktoré nie sú individuálne dojednané v zmluve.

Pokiaľ ide o poplatok za upomienky súd prvej inštancie poukázal na právny záver vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co 126/2012. Podľa neho v spotrebiteľských veciach poplatky za upomienky umožňujú získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, ktorý prevyšuje skutočné výdavky žalobcu za upomienku. Zákon za príslušenstvo pohľadávky označuje náklady na uplatnenie pohľadávky. Predpokladá teda presné výdavky. Paušálna výška poplatku za upomienku/výzvu bez transparentného výpočtu skutočných nákladov plne zapadá do definície neprijateľnej zmluvnej podmienky. Taktiež je potrebné dodať, že žalobca žiadny spôsobom nepreukázal, aby vyššie uvedené upomienky boli žalovanej zaslané, a preto v tejto časti ani neunesol dôkazné bremeno. Žalobca nepreukázal ani zmluvné dojednanie o povinnosti platiť úroky žalovanou, ktoré sú uvedené v petite žaloby, t. j. vo výške 28 % ročne. Sadzovník poplatkov nemôže predstavovať riadne dojednanie účastníkov zmluvy o výške úrokov.

Súd prvej inštancie priznal žalobcovi oproti žalovanej sumu 637,29 eur (žalovaných 742,29 - 105 eur (5x15 eur za upomienky, 30 eur za výzvu), ktorú povolil žalovanej splácať v mesačných splátkach po 30 eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku vždy do konca toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok. Z vyššie uvedených dôvodov, súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

Vo veci mal žalobca úspech vo výške 86 %, preto mu vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 72 % zo zaplateného súdneho poplatku, nakoľko len tieto trovy v prípade úspechu v žalobe požadoval.

2. Proti rozsudku, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, výroku o splatnosti priznanej pohľadávky a výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že súd vec nesprávne právne posúdil. Poukázal na ust. § 710 Obchodného zákonníka, § 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch, znenie bodu 3.4., 3.8, 3.12 všeobecných obchodných podmienok. Uviedol, že zákon o platobných službách výslovne nestanovuje, že poplatky za poskytovanie platobných služieb musia byť individuálne dojednané. Tento argument podporuje aj rozsudok SD EÚ vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia a.s. proti Kláre Bíróovej, v zmysle ktorého zmluva nemusí byť vyhotovená ako jediný dokument. Nepovolené prečerpanie je prekročením v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a ustanovenia Všeobecných podmienok žalobcu iba reflektujú ustanovenia právnych predpisov upravujúcich vedenie bežného účtu bankou a vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy o bežnom účte. S oprávnením banky požadovať úroky za prečerpanie účtu počíta ako Obchodný zákonník, tak aj zákon o spotrebiteľských úveroch v ust. § 18 ods. 1. Suma 15 Eur, 30 Eur za upomienky skutočne predstavuje náklady, ktoré žalobcovi vznikajú v súvislosti s vypracovaním a odoslaním upomienky, resp. výzvy a nie je teda daná ich neprijateľnosť. Zároveň výška týchto poplatkov bola dohodnutá zmluvnými stranami, keďže tieto vyplývajú zo sadzovníka poplatkov, s ktorým sa pred podpisom zmluvy žalovaná zaviazala oboznámiť. V prípade, ak by súd považoval za potrebné uviesť reálne náklady na vyhotovenie uvedených dokumentov, a teda považoval návrh za neúplný, mal žalobcu vyzvať na jeho doplnenie. Súd však na doplnenie návrhu žalobcu nevyzval, čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, akým spôsobom všetky tvrdenia žalovaného súd skúmal, resp. či žalovaný všetky tvrdenia preukázal, nakoľko súd neuviedol, akými presnými dôkazmi vykonal dokazovanie a ani neuviedol na aké dôkazy prihliadol pri rozhodovaní o plnení v splátkach. Pri rozhodnutí súd postupoval podľa neplatnej právnej úpravy, a to podľa § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v aktuálnej právnej úprave však takéto splnomocňovacie ustanovenie chýba, § 232 ods. 3 CSP umožňuje len určenie dlhšej lehoty. Súd nedostatočne zistil a posúdil skutkový stav týkajúci sa možnosti žalovaného uhradiť dlžnú sumu. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd vyhovel žalobe v celom rozsahu a priznal mu aj náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

4. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470

ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné iba čiastočne.

5. Žalobca je v zmysle § 132 ods. 3 CSP povinný predložiť dôkazy za účelom preukázania existencie nárokov, ktorých ochrany sa žalobou domáha. V rámci žalovanej sumy si žalobca uplatnil aj sumu 105 Eur, predstavujúcu poplatok za výzvu (30 Eur) a upomienky (5 x 15 Eur). Vo vzťahu k týmto poplatkom dôkazné bremeno neunesol, keďže súdu nepreukázal, že upomienky a výzva boli žalovanej zasielané a nepreukázal ani výšku nákladov, ktoré mu v tejto súvislosti mali vzniknúť. Pokiaľ žalobca poukazuje na skutočnosť, že súd mal povinnosť vyzvať ho na doplnenie návrhu, k tomuto odvolací súd uvádza, že žalobu žalobcu nemožno označiť ako nesprávnu, neúplnú ani nezrozumiteľnú a zodpovednosť za neúspech v spore nesie sám žalobca. Žalobca si v rámci žalovanej sumy uplatňuje okrem iného aj nárok na zaplatenie poplatku za upomienky a výzvu a nič mu nebránilo predložiť všetky relevantné dôkazy (výzvu, upomienky, doručky, dôkazy preukazujúce výšku reálne vynaložených nákladov spojených s vyhotovením a odoslaním výzvy, upomienky a pod.) už v štádiu začatia konania, t.j. spolu s podaním žaloby. Tieto však súdu, a to ani v štádiu odvolacieho konania predložené neboli. Z uvedeného je jednoznačne možné ustáliť, že nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie vyzvať žalobcu na doplnenie alebo opravu jeho žaloby tak, ako sa mylne domnieva žalobca. Práve naopak, bolo povinnosťou žalobcu preukázať oprávnenosť svojho nároku a o tvrdených skutočnostiach predložiť aj dôkazy. Keďže uvedené procesné podmienky zo strany žalobcu neboli dodržané, správne súd prvej inštancie žalobu žalobcu v časti o zaplatenie sumy 105 Eur zamietol.

Náklady za upomienky, spracovanie urgencye, výzvy nemôžu mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mali povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby náklady vo výške 15 Eur, 30 Eur sledovali výdavky spojené so spracovaním, vyhotovením a zaslaním upomienky, výzvy. Skutočnosť, že výška poplatkov nekorešponduje s reálnymi nákladmi, ktoré veriteľovi môžu vzniknúť v súvislosti s upomienkami, výzvami nasvedčuje aj to, že výška poplatkov sa líši (15 Eur / 30 Eur). Dojednaná výška poplatkov predstavuje sankciu za nesplnenie dlhu, ide o neprimerane vysoké plnenie a žalobca sa prostredníctvom takéhoto zmluvného dojednania snaží obísť prípadnú požiadavku presne vyčíslit náklady na vymáhanie pohľadávky.

Pokiaľ ide o zamietnutie nároku na zaplatenie úroku za nepovolené prečerpanie (28 % ročne) odvolací súd uvádza, že tak dôležitý údaj, akým je úroková sadzba pri nepovolenom prečerpaní nemôže byť považovaný za náležite, platne dojednaný za stavu, kedy nie je uvedený priamo v zmluve, ale len v Sadzobníku poplatkov. V spotrebiteľských právnych vzťahoch sa uplatňuje zásada transparentnosti a poctivosti, ktorá dopadá i na aplikáciu Všeobecných obchodných podmienok, Sadzobníka poplatkov. I v spotrebiteľských zmluvách je možné Všeobecné obchodné podmienky, Sadzobník poplatkov uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne obmedzenie ale aj obmedzenie obsahové. Sadzobník poplatkov nesmie slúžiť k tomu, aby do neho často v neprehľadnej, malým písmom písanej forme skryl dodávateľ popri iných dojednaniach aj podstatné dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú, resp. im nebude venovať náležitú pozornosť. Pokiaľ tak i napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Nemožno mať pochybnosti o tom, že Sadzobník poplatkov koncipoval žalobca a spotrebiteľ - žalovaná nemohla jeho obsah ovplyvniť.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

Vo vzťahu k výroku o povolení splácať dlžnú sumu v splátkach odvolací súd uvádza, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či a akým spôsobom mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovanej je dôvodné umožniť splatiť dlžnú sumu v splátkach tak, ako o to v priebehu konania žiadala. Hľadiskami pre úvahu súdu, či má žalovanej, ktorej platobnú povinnosť určil, umožniť splatenie dlžnej sumy v dlhšom časovom horizonte ako to ustanovuje § 232 ods. 3 CSP, resp. priznať výhodu splátok, je najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovanej aj v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, dopad oddialenia povinnosti splnenia dlhu žalovanej na pomery žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia nemožno zistiť, či a do akej miery súd prvej inštancie uvedené hľadiská skúmal. Nie je zrejmé ani to, akú právnu normu súd prvej inštancie na danú vec aplikoval. Keďže prvoinštančný súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil v zmysle § 220 ods. 2 CSP, je jeho rozhodnutie v tejto časti nepreskúmateľné a v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy SR, čl. 45 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv). Tým odňal stranám sporu právo konať pred súdom.

Za daného stavu odvolací súd rozhodnutie vo výroku o splatnosti priznanej pohľadávky a v súvisiacom výroku o trovách konania postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V ďalšom konaní bude úlohou prvoinštančného súdu opätovne posúdiť žiadosť žalovanej o poskytnutie možnosti splniť dlh v splátkach. Pri rozhodovaní sa súd prvej inštancie vysporiada aj s odvolacími námietkami žalobcu, pretože pri poskytnutí takejto výhody je nutné vyhodnotiť aj stanovisko žalobcu. V novom rozhodnutí rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

6. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.